

פרשת ויצא

סוד עצם הלז

והנה אחר שהתעורר יעקב מאותו חלום קדוש, ונפעם מאוד מגודל קדושת המקום שבו ישן, מיד "ויקרא שם המקום ההוא בית אל" (בראשית כח, יט), ומוסיפה התורה ואומרת "ואולם לז שם העיר לראשונה" זול ומש ארקנ היה, לא תיב הז שודק סוקמל בקעי ארקש ינפלש ונייהו, (מש)

וצריך להבין: לשם מה התורה משמיעה לנו כיצד נקרא מקום זה לפני שקרא לו יעקב בית אל?

וכדי לבאר זאת יש להקדים את דברי המדרש (בר"ר כח, ג) שיש בגוף האדם בראש עמוד השדרה עצם מיוחדת ולז שמה, והיא כל כך חזקה עד שאפילו אם ינסו לטחון אותה ברחיים היא לא תטחון, ואם ישרפו אותה באש היא לא תשרף, ואם יתנו אותה במים היא לא תימחה, ואם יתנו אותה על הסדן ויכו עליה בפטיש, יחלק הסדן ויבקע הפטיש, וממנה לא יחסר כלום, ומעצם זו הקב"ה יקים ויחיה את האדם לעתיד לבוא.

והטעם הפנימי לכך שאין לעצם הלז כלייה עולמית, משום שגזירת המוות והכליה ירדה לעולם מחמת אכילתו של אדם הראשון מעץ הדעת, כמו שאמר לו הקב"ה "כי ביום אכולך ממנו מות תמות" (בראשית ב, יז), ומכיון שכל אבריו של אדם הראשון נהנו מאכילת עץ הדעת על כן יש בהם בחינת כליה ומוות. אולם עצם הלז אינה נהנית משום אכילה, מלבד מאכילת סעודת מלווה מלכה במוצאי שבת (כמובא בב"י סי' ש בשם שבולי הלקט סי' קל), וכיון שלא נהנתה עצם זו מאכילת עץ הדעת (שהרי חטא עץ הדעת היה בערב שבת), על כן לא שולטת בה בחינת הכליון והמוות (וכ"כ האליה רבה שם סק"ג).

ולפי זה נמצא שעצם הלז מסמלת את ההתנזרות מתאוות העולם הזה ותענוגיו, וכן את התיקון השלם לחטא עץ הדעת. וזהו שאומרת התורה שקודם שקרא יעקב אבינו לאותו מקום קדוש בית אל "ואולם לז שם העיר לראשונה", וזאת כדי לרמוז שמה שזכה יעקב אבינו לכל העבודות הנשגבות שנרמזות בסולם שראה בחלומו, כגון בחינת עבודת התפילה כנ"ל, זהו משום שקודם לכן ("לראשונה") השיג את בחינת סלוק ושדקתהש דע, וירבא לכ תא בטיה רכיזו, ויגונעתו הזה סלועה תוואת לכמ רזנתהש רמולכ, "זול" באותה הבחינה של עצם הלז, ותיקן את חטא עץ הדעת בשלימות, ובזה הכשיר את עצמו להיות משכן להשראת השכינה, בבחינת "בית אל", דהיינו בית ומשכן קבע לשכינת האל. ולכן אמרו חז"ל (תענית ה, ב) סצע לש התשודקב ושדקתה סלוכש דע ופוג ירבא תא רכיז רכ לכ וניבא בקעי יכ, "תמ אל וניבא בקעי" הלז, ופקעה מהם גזירת הכליון והמוות, כשם שהיא לא חלה על עצם הלז.

ובדרך אגב יש ללמוד מן האמור עד כמה ראוי להשתדל להקפיד על אכילת סעודת מלווה מלכה במוצאי שבת, שהרי העצם הקדושה ביותר בגוף האדם, עצם הלז, אינה נהנית אלא מסעודה זאת. ועיקר תיקון סעודה זו הוא באכילת פת דוקא (ולא ראוי להקל להסתפק באכילת עוגה וכיו"ב).

ומה טוב אף לערוך שולחן במיני מאכל שונים לכבוד סעודה זו, כמו שנפסק בשולחן ערוך (סי' ש, א) התשודקמו. "תיזכל אלא רירצ וניא וליפא תבשה תא תוולל ידכ תבש יאצומב ונחלוש סדא רדסי סלועל" של סעודה זו שואבים קדושה לכל שאר האכילות של כל ימות החול (כדברי האר"י בשעה"כ דף ס, ע"ג),

ורמז לסעודה זו בסולם שראה יעקב בחלומו, שהרי "סלם" (חסר ו' כמו שכתוב בספר תורה) הוא ראשי לכה". **מיווי לעודת סתיבות** "

